

Lasteaiakohtade puudus, alternatiivsed lahendused ja maailmavaade.

FB Rae grupis tõusetus järjekordne arutelu, milles arutlejad pakkusid/otsisid võimalusi, kuidas pakkuda alternatiivseid lahendusi, mille läbi leevendada lasteaiakohtade vajakut. Üheks võimaluseks pakuti lahendust aktiivsete inimeste valla palgale võtmine ja läbi nende lastehoiu arendamine.

Selle peale asub volikogu esimees Agu Laius seisukohale, et probleemi lahendus on *ehitada, ehitada, ehitada* ja ainus alternatiiv kohtade välja ehitamiseni on mudilasetoetus kohata lastele 128 euri kuus. Muid alternatiive ei lubavat seadus.

Arutelu käigus asusid mõned arutlejad (sh ka mina) seisukohale, et mudilasetoetus ei täida eesmärki ja taandub raha tuulde viskamiseks, sest seda raha on vähe ja tõsiselt abivajajad ei saa selle raha abil tegelikult probleemi lahendatud. Agu Laius arvas, et tegemist on maailmavaateline seisukohaga¹ ja tema ning tema mõttekaaslased näevad mudilasetoetuses tõhusat meetet, millega antakse paindlik võimalus saadud vahendeid kasutada. Kui temalt täpsustuseks küsiti, et kus siis see põhjendus on, siis kordas ta sama väidet (väide ei ole põhjendus) ja lisas, et see on koalitsiooni poolt kokku lepitud ja ikka maailmavaateline seisukoht.

Minu seisukoht on, et kui on maailmavaateline seisukoht raha ühtlaselt laiali jagada nagu võid leiva peale määrida, siis tunnen sellise maailmavaate toetajatele kaasa, sest erinevalt leivakäärust, mis on ühest servast teiseni ühesugune ja seega väärrib saadud ühtlaselt ka võiga kaetud, ei ole lapsevanemad ja nende vajadused teps mitte ühesugused. Üks võtab selle 128 eurot kui riigipoolse naeruväärse 19 eurose toetuse osa ja tal pole tegelikult vahet kas ta saab seda 19 või 128 eurot, ta saab niigi ise oma perega hakkama. Teised, aga vajavad abi palju suuremas osas ja nendele ei piisa munitsipaallasteaia koha (mille maksumus on Rae vallas ca 17% alampalgast) korvamiseks 128 eurost, teades, et selle eest saab ta oma lapse hoida anda ca üheks nädalaks kuus, seega kui tal kolme nädala jaoks jääb puudu, siis ei saa ta töökoha peale mõelda ja kui ta ei saa töökoha peale mõelda, siis pole tal selle kolme nädala hoiu eest võimalik ka tasuda. Seega pole sihitud toetamine mitte vaid maailmavaateline seisukoht, aga on ka selgelt pragmaatiline seisukoht. Siinkohal pole palju ka meenutada, et enne 2009 valimisi, kui reformierakonna Rae rakuke oma mudilasetoetuse ideega välja tuli, oli Agu Laius selle idee kõige suurem oponent. Aga eks me kõik ju õpime ja areneme ning arengu käigus muutuvad ka põhimõtted ning isegi maailmavaated.

Kogu selle arutelu toimumise ajal avaldati (sõltumatult meie arutelust☺) Eurostati uuringu tulemus, mille hinnangul on majanduskriisi ajal kõige enam kaotanud naised, sh tuuakse välja eraldi üksikemad. Jõutakse selles uuringus seisukohale, et „*vaesus on naiste nägu*“. Sellest uuringust räägiti Päevalehes 17.12.2012²

Järgnevalt jooniselt, mis oli ka selles artiklis avaldatud, on selgelt näha, et **üle 50%** Eesti üksikemaga leibkondadest on **vaesusriskis**.

¹ Agu Laius FB-s: „Raivo, olen korduvalt põhjendanud, aga võin veel korrata - mudilasetoetus, mis on praeguse koalitsiooni kokkulepe, annab lapsevanematele pindlikumad võimalused oma lapse hoidmist korraldada. Seda saab kasutada ka selleks, millest Merike kirjutab, saab kasutada ka nii, et nelja-viie pere lapsevanemad lepivad kokku külakorda hoidmise ning vajadusel tasuvad ka hoidjale. Saavad viia lapsed hoidja juurde koju jmt. See muidugi eeldab, et vanemad on ise aktiivsed ja tegelevad ise nende lahenduste rakendamiselega. Siin ei ole vaja KOV vahendamist ega sekkumist. Aga see on tõesti maailmavaatest tulenev erinev arusaamine. Teine lähenemine on alati nõuda raha KOV-ilt ja seda on siin üsna palju lugeda. Vähemalt selles asjas on, mille vahel valida“

² <http://www.epl.ee/news/eesti/eestis-elab-koige-rohkem-vaesuse-veerel-üksikemasid-euroopas.d?id=65415182>

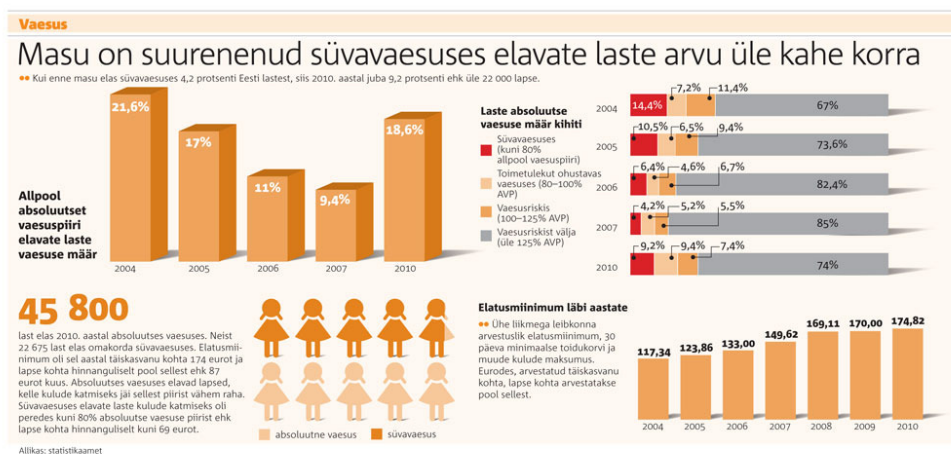
Siinkohal peab rääkima ka sellest, mida nimetatakse vaesuspiiriks, ehk piiriks, mille lähedal need 50% üksikemaga leibkondi on. **Vaesuspiiriks on 174 eurot üksi elava inimese kohta ja 87 eurot ühe lapse kohta**³.

Lisaks sellele uuringule, mis on tehtud Euroopa Liidus ja kajastab 2009 aasta andmeid ning mille kohta võidakse öelda, et need on vananenud ja täna on kõik OK, on tehtud veel teisigi uuringuid. Ühest rääkis samuti EPL 28.03.2012⁴. See kajastab juba 2010 aastat ja näitab, et allpool vaesuspiiri elab 45 800 last, mis suhtarvuna lastearvust on 18,6%. Tuletan meelde, et allpool vaesuspiiri tähendab, et kui on pere – isa, ema, laps - siis selle pere kuusissetulek peab olema allapoole summa $174+174+87=435$ eurot. See on päris õudne nii protsendi suuruse osas, kui ka selle rahasumma mõttes. Aga mis kõige olulisem, see annab ka indikatsiooni, et 2009 EL-i uuringus toodud üksikemadega (-isadega) peredest on oluline osa (võib olla kuni 40% piiril olnutest) vajunud allapoole vaesuspiiri. Kui sellele lisada veel 7,4% nendest lastest, kes on vaesusriskis, siis on pilt veel hullem.

³ Ma muidugi tahaks näha seda ametnikku, kes selle piiri välja töötas, et kuidas on võimalik sellise raha eest hakkama saada. Aga niisugune ta ametlikult kehtestatuna on

⁴ <http://www.epl.ee/news/eesti/vaesus-suureneb-ja-22-000-lapsel-jaab-elamiseks-alla-69-euro-kuus.d?id=64142499>

Miks nendest uuringutest näiteid tõin?

Eks ikka põhjendamaks miks toetan toetuste sihtimist abivajajatele (kas siis inimesele rahaliselt või selle raha ulatuses ise teenust pakkudes) ja mitte ühtlast laiali jagamist. Rae vald on ka Eesti osa ja kuigi tihti soovime end näha ja näidata edukatena ning võimekatena, siis on selge, et tegelikult on ka meil esindatud suures piiris sama läbilõige ühiskonnast nagu Eestis tervikuna ja seega peab asuma seisukohale, et ca 18,6% ka meie lastest (0-17) on allpool vaesuspiiri elamas. Rahvastikuloenduse andmetele toetudes võib see arv ulatuda **803** ja registriandmetele toetudes **657-ni**. Kindlasti on nende laste hulgas ka mitmeid, kes vajavad lasteaiakohta, kuid kahjuks pole seda saanud.

Täiesti huvitav oleks näha matemaatikat, millega põhjendada maailmavaatelist seisukohta inimesele, kes ilma valla 128 eurose toetuseta elab allpool vaesuspiiri, kes tahab sealt välja rabeleda, kuid selleks oleks vaja lapsele leida turvaline äraolemine tööloleku ajaks. 128 euroga seda 22-le tööpäevale kuus ei leia. Google andis Rae vallas Liisu Põnnistuudio lehe, millelt on näha, et kuutasu hoiu kasutamisel 5 päeva nädalas on 345 euri ja 1 päeva nädalas on 115 euri. On ju siililegi selge, et kui üksikema ühe lapsega elab alla vaesuspiiri sissetulekuga ($174+87=261$) ja saab endale töökoha, millel palk on alampalk või veidi suurem ja mis viib ta ülespoole vaesuspiiri (nagu 290 oleks elamist lubav sissetulek!!), kuid tööandja tingimus on, et ta peab käima tööl 5 päeva nädalas, mis on keskmiselt 22 päeva kuus, siis see mudilasetoetus tal oma unistusi täita ei luba, sest ta peaks lastehoiule ära andma oma 261 eurosest sissetulekust 217! Kus on loogika härrased? Väidan, et loogikat pole ja seega ka Agu Laiuse viide antud asja maailmavaatelisusele annab võimaluse järeldada, et ka tema toetatud maailmavaadet loogika ei sega. Seega lõpetagem selliste temade juures demagoogia ja ülespuhutust, et me ju teeme ja aitame. 128 eurot kuus ei aita tõsiselt abi vajavat peret ja ei asenda lasteaiakohta. Sihitud toetus abivajajatele on kindlasti efektiivsem nii vallale kui ka

riigile. Ja siit siis ongi seisukoht, et jagades selle raha laiali kõikide lasteaiakohata perede vahel, ei ole selle raha kasutus kõige mõistlikum. KOV-i kohustus on alates 1,5 aasta vanusest pakkuda soovijale lasteaiakohta ja mitte närust rahakopikat, millega probleemi ei lahenda. Kui see laialijagatud summa kokku koguda ja kasutada erinevate alternatiivide pakkumiseks, siis on kindlasti võimalik saavutada sama raha eest palju suurem rahulolu. Jah, see nõuab rohkem tegevust vallavalitsuselt, jah need olemasolevad spetsialiteedita „spetsialistid“ ei suuda neid lahendusi pakkuda. Kuid selleks ju vallavalitsus ongi, et maksumaksja rahale parim lahendus leida. Täna peame ka arvestama, et löökkoormus tõmbekeskuse lähivallale rahavastiku kasvu osas on tegelikult möödas ja seega peame mõtlema ka sellele, et täna pole ehk kõige mõistlikum parafraseerida Lenini öeldut viisil – *ehitada, ehitada, ehitada*, sest pikemas tulevikus pole sellele betoonile ju rakendust. Leida tuleb erinevaid viise selle tipuolukorra üle elamiseks. Abivajajatele suunatud toetus on selle üks väljendus, süütundest ühtlaselt jagatud pisku on nii maksumaksja raha raiskamine ja vaid linnukese taga ajamine, et oleks võimalik väita, et me ju teeme kõik, et kompenseerida.